

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Formació del personal dels centres
educatius

22/06/2017

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Índex

Formació del personal dels centres educatius	3
1 Formació permanent del personal docent	3
2 Formació del personal d'administració i serveis i dels professionals d'atenció educativa	5
3 Normativa d'aplicació (formació del personal dels centres educatius)	9

Formació del personal dels centres educatius

1 Formació permanent del personal docent

D'acord amb l'[article 110](#) de la Llei 12/2009, d'educació, la formació permanent dels professors té per objectius actualitzar la qualificació professional i millorar-ne les pràctiques educatives i la gestió dels centres, especialment amb relació al projecte educatiu de cada centre, per contribuir a millorar els resultats i els processos educatius dels alumnes. Per afavorir la qualificació professional, els continguts de la formació han de basar-se en l'evolució del progrés científic i de la metodologia didàctica.

El Departament d'Ensenyament ha plantejat els objectius de formació permanent que volen donar resposta a les necessitats de formació dels centres educatius, dels docents i del personal adscrit als centres del Servei d'Educació de Catalunya.

Així mateix, i amb la finalitat d'actualitzar el model de formació dels professors, que inclou entre d'altres actuacions la incorporació de noves modalitats, i per garantir la innovació, la transferència i l'impacte de la formació permanent dels professors en el conjunt dels centres, s'han establert deu objectius de formació permanent per al període 2017-2020:

1. Consolidar un model d'ensenyament i aprenentatge amb un enfocament competencial.
2. Avaluar els aprenentatges competencials des d'una perspectiva formadora, amb la implicació i la participació dels alumnes.
3. Millorar l'educació intercultural i la competència comunicativa i lingüística dels alumnes en el marc del desenvolupament del plurilingüisme efectiu.
4. Universalitzar l'atenció personalitzada i el suport a les necessitats individuals d'aprenentatge de tots els alumnes en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.
5. Fomentar l'acció tutorial i l'orientació de l'alumne per acompanyar-lo en el seu aprenentatge i ajudar-lo en la presa de decisions sobre el seu itinerari formatiu.
6. Potenciar el lideratge pedagògic en la funció directiva per al desenvolupament de models innovadors per a la millora continua.
7. Consolidar la qualitat en la gestió i l'organització dels centres i dels seus projectes educatius en el marc de la seva autonomia.
8. Promoure la millora de la convivència escolar i consolidar el desenvolupament dels plans educatius d'entorn i altres projectes comunitaris.
9. Promoure la relació dels centres amb altres centres, famílies, institucions i/o empreses per millorar l'atenció educativa i enfortir els àmbits competencials i/o professionals dels alumnes.
10. Desenvolupar les competències professionals dels docents per adequar-les a les necessitats del context educatiu, social, digital, tecnològic i laboral.

En aquests moments els objectius de formació s'aglutinen al voltant de factors clau, d'acord amb els reptes que la nostra societat planteja i encarrega al sistema educatiu. Un d'aquests factors clau és l'assoliment d'una educació per a tothom en el marc de l'escola inclusiva. Així mateix, escau l'actualització de les metodologies i la gestió d'aula per possibilitar la incorporació del model competencial d'ensenyament-aprenentatge arreu, amb una forta presència de les competències dels alumnes associades a la dimensió plurilingüe. Els centres educatius en la seva diversitat són espais d'aprenentatge que han d'afavorir l'assoliment de les competències transversals, que inclouen la convivència.

És funció de la direcció dels centres fomentar la participació dels professors en activitats de formació permanent i d'actualització en funció de les necessitats derivades del projecte educatiu (article 10 del [Decret 29/2015](#), de 3 de març, de modificació del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent) i dels currículums de les diverses etapes, en especial en períodes de canvi i desplegament de noves propostes curriculars.

En aquesta mateixa línia, l'[article 40](#) del Decret 102/2010, d'autonomia dels centres educatius, estableix que la coordinació docent té, entre d'altres finalitats, la d'orientar cap a la investigació i la innovació en el marc del pla de formació de centre i en la formació permanent del personal docent.

Així mateix, i d'acord amb el [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents, per facilitar la qualificació professional dels professors necessària per a la seva adscripció als centres educatius, es considera la formació permanent com una de les vies per acreditar la capacitació professional dels llocs de treball docents, de la forma que es determini per a cada perfil.

Amb la finalitat de donar suport als projectes educatius dels centres, el Departament considera prioritàries les modalitats de *formació en el centre* i *per al centre*.

La *formació en el centre* s'adreça a la majoria del claustre o a un col·lectiu específic d'aquest. Parteix i aprofita l'experiència i el saber dels equips de docents; cerca les possibilitats de millora que hi ha a cada centre a partir de l'experiència; permet als docents tenir una visió de conjunt del procés d'aprenentatge, que els ajuda a adequar cadascuna de les intervencions, i genera dinàmiques internes de debat pedagògic i de treball en equip, que donen continuïtat al procés formatiu i creen el context idoni perquè les innovacions a l'aula i al centre progressin i es consolidin.

La *formació per al centre* és una proposta formativa de suport i d'enfortiment del projecte educatiu. Es pot adreçar a docents de diversos centres, que participen individualment en l'activitat, o bé a grups reduïts de docents de diversos centres, que hi participen col·lectivament. Aquests grups actuen com a equips impulsors de la formació i tenen el compromís de transferir el contingut de l'activitat formativa i de compartir-lo

amb els companys.

La formació permanent dels professors es du a terme dins l'horari laboral de no permanència al centre, llevat dels seminaris de coordinació d'equips directius, mestres d'educació especial i coordinadors TAC, i també dels casos excepcionalment autoritzats per la direcció general que correspongui i de la formació que respon a una convocatòria institucional.

Les activitats de formació s'orienten cap a l'aprofitament i la transferència a l'aula i al centre. Per obtenir el certificat d'una activitat formativa cal l'assistència mínima d'un 80% de les hores presencials i l'avaluació positiva de totes les tasques encomanades, amb relació a l'aprofitament. En el cas de les activitats telemàtiques, cal haver superat tots els mòduls i el projecte final.

La informació sobre la sol·licitud, l'assignació i la certificació de les activitats de formació es pot consultar a l'apartat [Formació](#) del web de la XTEC.

L'oferta de formació permanent per al curs 2017-2018 es pot consultar a partir del 15 de juliol de 2017, al mateix apartat [Formació](#).

2 Formació del personal d'administració i serveis i dels professionals d'atenció educativa

La funció de la formació contínua professionalitzadora per al personal de la Generalitat de Catalunya és contribuir al desenvolupament de les competències per garantir la qualitat dels serveis prestats a la ciutadania. En aquest sentit, la formació permanent esdevé un instrument essencial per a la millora i la innovació dels serveis.

L'actualització i el perfeccionament de la qualificació professional són les darreres finalitats de la formació permanent dels professionals. En aquest sentit, el "Memoràndum sobre l'aprenentatge permanent" defineix l'aprenentatge permanent com "qualsevol activitat d'aprenentatge realitzada al llarg de tota la vida amb l'objectiu de millorar els coneixements, les competències i les aptituds amb una perspectiva cívica, social o relacionada amb l'ocupació".

Els canvis constants en els àmbits de treball, que comporten l'assoliment de noves competències i l'impacte de les noves tecnologies en els llocs de treball, fan que l'oferta d'activitats de formació permanent hagi d'abastar els reptes següents:

- Garantir una oferta suficient, adequada i de qualitat que ajudi el professional a adaptar-se als llocs de treball mitjançant el perfeccionament i assoliment de noves competències, a través de la captació de talent.
- Enfortir la xarxa de formadors interns.

- Introduir innovacions pedagògiques i metodològiques que enriqueixin la formació.
- Avaluar la transferència de la formació als llocs de treball.
- Fomentar la col·laboració en el disseny i desenvolupament d'activitats amb altres organismes públics (Escola d'Administració Pública, Centre d'Estudis Jurídics, Departament de Cultura, Institut Català de les Dones, Ivàlua, Universitat de Barcelona...).
- Impulsar la recerca en formació permanent.

El Pla de formació per al personal d'administració i serveis, elaborat anualment, és l'instrument estratègic que determina les actuacions que cal seguir; el Comitè de Formació del Departament d'Ensenyament és qui l'aprova i en perfila les activitats per aconseguir aquests reptes.

En el disseny del Pla de formació intervenen tots els agents implicats, tant pel que fa a la detecció de necessitats com a l'avaluació de les activitats; el disseny final del Pla, per tant, és el resultat de la col·laboració de professionals, unitats i serveis i de la part social. Es considera essencialment important el lideratge, compromís i suport a la formació per part dels responsables, caps de les unitats i directors dels centres. Es considera essencialment important el lideratge, compromís i suport a la formació per part dels responsables, caps de les unitats i directors dels centres.

Tenint en compte el principi d'innovació pedagògica, el Pla de formació inclou activitats d'aprenentatge d'acord amb els models de formació formal i formació no formal (aprenentatge situat), en les modalitats presencial, semipresencial i virtual. La impartició de les activitats sovint la porten a terme formadors interns.

Una de les línies estratègiques que cal fomentar és el disseny d'activitats formatives que tinguin en compte l'alumne en el centre del sistema, i en què puguin participar tots els professionals que participin en l'atenció educativa en un àmbit o tema concrets.

Línies estratègiques del Pla de formació

- Creació d'itineraris formatius, a partir de la identificació de competències professionals.
- Innovació formativa, a partir del desenvolupament del Pla de gestió del coneixement i l'aprenentatge per al personal d'administració i serveis.
- Impuls de l'avaluació de la transferència.
- Impuls de les jornades d'intercanvi d'experiències de col·lectius d'administració i serveis.
- Disseny d'activitats interdisciplinàries
- Reforç a la xarxa de formadors interns amb activitats formatives de caire pedagògic.
- Revisió i millora dels materials formatius.

Detecció de necessitats formatives

En qualsevol procés de formació, la primera fase del disseny és una de les més importants. Així, si es fa una detecció de necessitats acurada, augmenta la probabilitat d'oferir activitats per consolidar, millorar o adquirir les competències necessàries per a la pràctica professional.

Per respondre tant a les necessitats prescriptives (que es basen en les deficiències dels professionals amb relació al perfil i les funcions que han de desenvolupar en el lloc de treball i que detecten els directors o responsables) com a les necessitats sentides (creades a partir de la detecció de problemes o disfuncions dels mateixos professionals envers l'activitat de la pràctica diària) el Servei de Formació elabora instruments per captar aquestes necessitats, amb la participació activa de tot el personal i dels directors dels centres. Aquesta detecció de necessitats es fa durant el mes de setembre.

Durant tot l'any els directors del centres poden fer arribar les propostes de formació a l'adreça electrònica formaciopas.ensenyament@gencat.cat.

Tipus d'oferta formativa

El Pla de formació dona resposta a les necessitats formatives detectades amb el disseny de diferents tipus d'activitats:

- Formació a partir de necessitats dels col·lectius i en col·laboració amb diferents unitats del Departament d'Ensenyament.
- Formació a mida de les unitats, centres o serveis.
- Formació en itineraris formatius d'acord amb col·lectius, competències i funcions.
- Formació estratègica que es concreta en activitats planificades conjuntament amb unitats del Departament en matèria de prevenció dels riscos del lloc de treball, protecció de dades personals o transparència i accés a la informació o altres matèries o àmbits estratègics.

Personal d'administració i serveis dels centres educatius

Les activitats del Pla de formació adreçades al personal d'administració i serveis dels centres educatius es poden consultar a l'apartat [Cursos per al PAS dels centres](#), on consta la llista dels cursos que s'ofereixen als col·lectius de personal següents:

Personal auxiliar, subaltern i personal de neteja

- Personal auxiliar administratiu d'instituts
- Personal auxiliar administratiu d'escoles

- Personal subaltern d'instituts
- Personal de neteja d'instituts

Professionals d'atenció educativa

- Personal tècnic especialista d'educació infantil
- Personal educador d'educació especial
- Personal auxiliar d'educació especial

També cal tenir en compte que els professionals d'atenció educativa poden participar, en horari laboral, de la formació dels professors en les activitats de formació en el centre i en algunes activitats per a programes específics del seu àmbit de competència, que organitzen les unitats del Departament d'Ensenyament.

Inscripció a les activitats formatives

L'oferta formativa del Pla de formació es pot consultar en qualsevol moment, però les inscripcions a les activitats es poden fer en tres períodes:

- a. primer període, de mitjan desembre a mitjan gener;
- b. segon període: durant la primera quinzena de maig;
- c. tercer període: de finals de juny a principis de juliol.

Tot i això, un cop tancat el període d'inscripció, també es podran sol·licitar les activitats en què quedin places lliures. Les inscripcions s'han de tramitar a través del [Portal de centres](#) del Departament, i es requereix el vistiplau del o de la cap o responsable de la unitat o director o directora del centre. Així mateix, els responsables han de facilitar l'assistència a les activitats formatives i, en el cas de resposta negativa, cal que justifiquin la denegació de la inscripció.

Abans de l'assignació definitiva, el Servei de Formació trametrà un missatge electrònic al director o directora del centre, que conté un enllaç a l'espai Direcció/Caps de l'aplicació "Forma't", per a l'accés i visualització del calendari anual dels cursos assignats al personal del centre i de la informació necessària per validar, si escau, les activitats formatives preassignades.

Còmput de les hores lectives en l'expedient de formació

D'acord amb la normativa vigent, el personal d'administració i serveis disposa de 40 hores de formació anuals, que s'han de fer, preferentment, dins de l'horari laboral. Les persones que participen en activitats virtuals han d'indicar, en el moment de la inscripció, si les seguiran fora de l'horari laboral, atès que, en aquest cas, se'ls computa un terç de les hores lectives del curs en el còmput global de les hores de formació.

Avaluació de la formació

El disseny de l'avaluació de les activitats formatives és una de les fases essencials per mesurar els aprenentatges i la qualitat de la formació.

El Pla de formació del PAS incorpora l'avaluació de l'aprofitament dels aprenentatges en les activitats programades i desenvolupa i promou el model d'avaluació de la transferència al lloc de treball.

3 Normativa d'aplicació (formació del personal dels centres educatius)

- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 155/2010](#), de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 5753, de 11.11.2010).
- [Decret 39/2014](#), de 25 de març, pel qual es regulen els procediments per definir el perfil i la provisió dels llocs de treball docents (DOGC núm. 6591, de 27.3.2014)
- [Decret 29/2015](#), de 3 de març, de modificació del Decret 155/2010, de 2 de novembre, de la direcció dels centres educatius públics i del personal directiu professional docent (DOGC núm. 6824, de 5.3.2015)